

ÁLTALÁNOS ISKOLA

2012/2013

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

Tájékoztató a tanulónak és szülőnek

ÁLTALÁNOS ISKOLA

Országos tudásfelmérés

Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek

© Državni izpitni center 2012

Kiadta: Državni izpitni center

Készítette: Državni izpitni center; jóváhagyta: Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja

Magyar nyelvre fordította: Pisnjak Mária

Fedélterv: Barbara Železnik Bizjak

Fotók: Buenos Dias, OŠ Ledina

Illusztrálta: Tomaž Verbič Šalamon

Tördelés: Peter Škrlič

Nyomta: Državni izpitni center

Tizenegyedik, bővített kiadás

Példányszám: 200 példány

Ljubljana, 2012. szeptember

A kiadvány ingyenes.

Országos tudásfelmérés
Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek

ÁLTALÁNOS ISKOLA

KEDVES TANULÓK, TISZTELT SZÜLŐK!

Más országokhoz hasonlóan Szlovéniában is országos tudásfelmérést végzünk az általános iskolában. Ez azt jelenti, hogy a tanulók a hároméves nevelési-oktatási szakaszok végén külön erre a célra készített feladatlapokat oldanak meg, amelyek azt hivatottak kimutatni, milyen mértékben tesznek eleget a tanulók a tantervekben előírt követelményeknek. A hatályban levő törvényi előírások értelmében a második és a harmadik szakasz végén végzünk ilyen felmérést.

A második szakasz végi felmérést a kilencosztályos általános iskola 6. osztálya végén végezzük, és az előírt eljárásnak megfelelően az iskolák maguk bonyolítják le. Ezen matematikából, szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelvből és idegen nyelvből mérjük fel a tanulók tudását. A 6. osztály végi felmérés nem kötelező jellegű, tehát csak azok a tanulók vesznek részt rajta, akik így döntenek.

A harmadik szakasz végi tudásfelmérést a 9. osztály végén végezzük. Ezen szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelvből, matematikából és egy harmadik, az oktatási miniszter által abban az évben kijelölt tantárgyból mérjük fel a tanulók tudását. A 9. osztály végi felmérés minden tanuló számára kötelező (kivételt képeznek az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programban tanulók, akik önként vehetnek részt a tudásfelmérésen).

Az ilyen jellegű tudásfelmérés alapvető célja, hogy a tanulók, szüleik, a tanárok és az iskolák, s maga az állam felmérjék, mennyire vagyunk sikeresek a tantervekben megfogalmazott célok és követelmények megvalósításában, milyen a tanítás és tanulás minősége. A mérésnek köszönhetően időben feltárhatjuk és pótolhatjuk a hiányosságokat, egyúttal megállapíthatjuk, miben vagyunk különösen eredményesek, mit kellene a jövőben támogatni és fejleszteni.

A 6. osztály végi eredmények azért hasznosak a tanulók számára, mert megmutatják, mely területeken eredményesek, és melyek azok a területek, amelyeknek az általános iskolai képzés során nagyobb figyelmet kell szentelni. Ennek ismeretében a tanulók és szüleik a harmadik szakaszban könnyebben választják ki a nívócsoportos oktatás megfelelő nívóját, az iskola pedig eredményesebben valósítja meg az egyénre szabott tanítást és a differenciálás más formáit. Annak ellenére, hogy a 6. osztály végi mérés nem kötelező, a tanulók és szüleik részére érdekes és hasznos lehet.

A 9. osztály végi országos mérés eredményei nem befolyásolják az általános iskolai tanulmányi eredményt, a középiskolai beiratkozást pedig csak néhány, pontosan meghatározott esetben. Például akkor, ha a kiválasztási eljárásban az első határon több jelölt esetében azonos a 7., 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai év végi osztályzatainak összege. A szlovén, illetve a nemzetiségileg vegyesen lakott területen a magyar vagy olasz nyelvnél, valamint matematikánál elért eredményt csak a tanulók és szüleik beleegyezésével lehet figyelembe venni.

Az országos mérésen való részvétel elsősorban lehetőség arra, hogy ti tanulók felmérjétek, milyen tudással rendelkeztek az egyes területeken, és hogy azt összehasonlítsátok kortársaitokkal az egész országból. Az eredményeitek arról is tanúskodnak, milyen a tanulások minősége, mely területeken vagytok különösen eredményesek. Lehet, hogy jól tudtok következtetni, összekapcsolni és összehasonlítani, vagy netán valami másban vagytok erősek. Erről nem a pontszám és százalék árulkodik, hanem az egyes feladatok megoldási eljárásába való betekintés. Tanáraitok segítenek megmagyarázni, milyen készségeket és milyen megoldási módokat követeltek az egyes feladatok. Ezen információk segíthetnek benneteket a számotokra leghatékonyabb tanulási mód keresésében.

A jelen könyvecskében bővebb információkat találtok az országos mérésre vonatkozóan. Ha valamely kérdésekre nem találnátok meg benne a választ, bátran forduljatok tanáraitokhoz, illetve az iskola más illetékeséhez, de az országos vizsgaközpont (www.ric.si) és az oktatási intézet honlapján (www.zrss.si) is megkereshetitek a választ. A jelen kiadvány közepén egy tanuló és tanárnő közt lezajló illusztrált beszélgetést találtok arról, mi az országos mérés jelentősége, és hogyan értelmezzük a mérésen elért eredményt.

Kedves Tanulók, Tisztelt Szülők! Kívánuk Nektek/Önöknek eredményes tanévet, az országos mérésen pedig minél szebb eredményeket, amelyek ösztönözzenek Benneteket jövőbeli munkátokban is!

Dr. Janez Bečaj,
az országos tudásfelmérés országos bizottságának elnöke

2. MI AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS?

Az országos tudásfelmérés olyan különleges eljárás, amikor minden tanuló ugyanazon a napon azonos feltételek mellett azonos feladatokat old meg. A feladatokat tanárok és az egyes tantárgyak más szakemberei, valamint mérési szakemberek készítik. A feladatok csak a tantervekben meghatározott tudást mérik, olyan módon, amelyet a mindennapi iskolai gyakorlatból ismernek a tanulók. A megoldott feladatokat egységes, külön erre a célra készült kritériumok szerint értékelik.

2.1 MI AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS CÉLJA, MIT SZERETNÉNK VELE ELÉRNI?

Az országos tudásfelmérés alapvető célja további információkat szerezni a tanulók tudásáról. A mérés célcsoportjai a tanulók, azok szülei, a tanárok, az oktatási rendszer országos méretben.

Az országos méréssel szeretnénk:

- hozzájárulni a tanulás, tanítás és tudás jobb minőségéhez,
- hatékonyan folyamatosan ellenőrizni a tantervek minőségét,

- hozzásegíteni az egyenlő képzési esélyek biztosításához minden tanuló részére,
- hozzájárulni a tanári értékelés minél egységesebb mércéjének kialakításához,
- fejleszteni a tanulóknak eredményeik kritikus értékelésének képességét.

A 9. osztályos országos mérés harmadik tantárgyát Az általános iskoláról szóló törvény 64. cikkelyével összhangban a miniszter határozza meg úgy, hogy szeptemberben a 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai közül, a Szlovén Köztársaság Oktatási Szaktanácsa előzetesen kikért véleményének megfelelően, kiválaszt legfeljebb négy tantárgyat, amelyekből a folyó tanévben az országos mérést végzik. Ezekből a tantárgyakból a szlovén iskolák négy mintázatba tömörülve végzik el a mérést, éspedig úgy, hogy minden iskolában csak egyből. Azt, hogy melyik harmadik tantárgyból lesz az adott iskolában mérés, a miniszter március elején határozza meg. Ez azt jelenti, hogy a tanulók az általános iskola végén nem mind a négy harmadik tantárgyból mérik fel tudásukat, hanem csak egyből. A maradék három tantárgyból az iskola kívánsága szerint önállóan elvégezheti a mérést, közvetlenül a hivatalos mérés lezajlása után. Így az iskolák számára lehetővé tesszük, hogy az országos méréssel évente összesen hat tantárgyból is felmérhessék tanulóik tudását: matematika és szlovén (a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz) nyelv mellett további négy tantárgyból.

A tavalyi tanévhez hasonlóan a 9. osztályos tanulók részére kötelező a mérésen való részvétel (kivéve az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési program tanulói számára, akik önként vehetnek részt a tudásfelmérésen), míg a 6. osztályosok önként vesznek részt azon.

A 9. osztályos tanulóknak az országos mérésre nem kell egyénileg jelentkezniük (mivel minden tanuló számára kötelező, kivéve az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési program tanulói számára, akik egyénileg jelentkeznek be az iskolában), a 6. osztályos tanulók pedig, ha úgy döntenek, hogy önként részt szeretnének venni a mérésen, a jelentkezési lapot az iskolában adják le. A sajátos nevelési igényű tanulóknak egy külön erre a célra készített nyomtatványt (A sajátos nevelési igényű tanulók jogainak érvényesítése az országos tudásfelmérésen az általános iskolában) kell kitölteniük, éspedig minden szakaszra külön.

Az országos tudásfelmérés csak írásbeli mérésből áll, és az egyes tantárgyaknál legkevesebb 45, legtöbb 90 percig tart.

Az országos tudásfelmérés eredményei további információkkal szolgálnak a tanulók tudásáról, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabállyal összhangban pontszámban és százalékpontban kifejezve. Fontos megemlíteni, hogy a tanév végén az iskolák az országos vizsgaközponttól bővebb leíró információt is kapnak a 9. osztályos tanulók eredményéről a mérésen. Ez azon kezdeményezésekből ered, hogy a tanulók tudásáról kapott információk

– mint az országos tudásfelmérés alapvető célja – legyenek kidolgozottabbak, és így segítsék a tanárokat, a tanulókat és szülőket a tanulás és tananyagelsajátítás erős és gyenge pontjainak megállapításában, valamint az új tanévrre való felkészülésben.

Az országos tudásfelmérés tartalmának és módjának részletes leírása az évente megjelenő útmutatóban (Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli) olvasható, amely a vizsgaközpont honlapján (www.ric.si) is megtalálható.

2.2 MIKOR VESZNEK RÉSZT A TANULÓK AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉSEN?

Az országos tudásfelmérés rendszerint a folyó tanév májusában zajlik. Azon 9. osztályos tanulók, akik betegség vagy egyéb indokolt okból nem tudnak részt venni a rendes mérésen, tudásukat az utólagos mérésen mérhetik fel, amely rendszerint júniusban van. A folyó tanév dátumait az oktatási miniszter által kibocsátott iskolanaptár részletes útmutatója tartalmazza, amely megtekinthető az Oktatási, Tudományos, Kulturális és Sportminisztérium honlapján: www.mizks.gov.si/Delovna_področja/direktorat_za_predšolsko_vzgojo_in_osnovno_šolstvo/osnovno_šolstvo/šolski_koledar_za_osnovne_šole/šolsko_letno_šolski_koledar_II.del/.

2.3 KELL-E KÜLÖN KÉSZÜLNI AZ ORSZÁGOS MÉRÉSRE?

Az országos mérésre nem szükséges külön készülni, ugyanúgy nincs előzetes mérés. A cél ugyanis nem az egyes tanulók tudásának osztályozása, az eredmény nincs befolyással az iskolai osztályzatokra, a középiskolába való beiratkozásra pedig csak kivételes esetekben, a tanulók, illetve szüleik beleegyezésével. Az országos tudásfelmérés által betekintést szeretnénk kapni abba, mennyire valósítjuk meg Szlovéniában a tantervekben megfogalmazott célokat, valamint segíteni a tanulókat abban, hogy minél átfogóbb információt kapjanak tudásukról. A tanárok számára lehetővé szeretnénk tenni, hogy ezen adatok is segítsék őket munkájuk minőségének növelésében.

Az országos tudásfelméréssel kapcsolatban a tanulók szüleiktől kaphatnak legnagyobb támogatást és ösztönzést, ami különben is nagyon fontos a gyermek iskolai teljesítménye szempontjából. Ilyen megfontolásból fontos:

- a gyermek iskolai munkájának folyamatos nyomon követése,
- állandó kapcsolat a tanárokkal és az iskola más szakalkalmazottjaival,
- biztatás és segítségnyújtás a mindennapi iskolai kötelezettségeknél,
- a gyermek törekvésének és igyekezetének dicsérete,
- a gyermek nehézségeinek megértése és segítség azok leküzdésében,
- a gyermek iránti szeretetteljes viszonyulás akkor is, ha nem az elvárásoknak megfelelően teljesít.

2.4 MILYEN LESZ AZ ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK RÉSZÉRE?

A módosított kivitelezésre csak a végzéssel rendelkező tanulók jogosultak, valamint azok, akiknél a módosításokat kiváltó okok (pl. sérülés) nemrég léptek fel. Az országos mérés módosított kivitelezéséről szóló részletesebb utasítások az országos mérés útmutatójában (Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli) olvashatók.

A módosítások a mérés formájára (pl. Braille-írásba való fordítás) és módjára (pl. hosszabb megoldási idő, segítő jelenléte) egyaránt vonatkozhatnak, különben a felmérőlap változatlan marad, és az azonos követelményszintű programokban tanuló gyermekeknek megfelelő szinten méri a tudást. A sajátos nevelési igényű tanuló az országos mérés útmutatójában található táblázatban felsorolt lehetséges módosítások közül csak egyre jogosult.

Az országos mérésnél alkalmazott módosításokat a végzésben meghatározott zavar, illetve fogyatékoság határozza meg. A tanuló számára a táblázatban feltüntetett módosítások közül kizárólag azok választhatók ki, amelyeket a végzésben megállapított zavar vagy fogyatékoság lehetővé tesz, illetve meghatároz.

2.5 MILYEN LESZ AZ ORSZÁGOS MÉRÉS AZ ALACSONYABB KÉPZÉSI KÖVETELMÉNYSZINTŰ ALKALMAZOTT KÉPZÉSI PROGRAMOKBAN TANULÓK RÉSZÉRE?

A 6. és a 9. osztály végi országos mérésen önként az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programokban tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek is részt vehetnek, Az általános iskoláról szóló törvény 67. cikkelyével összhangban.

Az országos mérés eredményei egyáltalán nincsenek hatással a tanulók további tanulására és haladására. Hozzásegítenek viszont, hogy az osztályfőnök vagy az adott tantárgy tanára magyarázata által a tanuló felismerje tudása erős és gyenge pontjait, valamint a további igyekezet szükségességét, egyben objektívizálják a tanuló tudását a kortársakéhoz viszonyítva.

A sajátos nevelési igényű tanulók országos mérésének ugyanazok a céljai, mint az országos mérésé általában, és ezeket a 2.1 pontban mutattuk be. Az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programokban tanuló gyermekek országos mérésének részletesebb utasításai az országos mérés útmutatójában (Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli) olvashatók.

2.6 HOGYAN FOLYIK AZ ORSZÁGOS MÉRÉS FELMÉRŐLAPJAINAK ÉRTÉKELÉSE?

Minden elkészített felmérőlaphoz annak készítői (az egyes felméréndő tantárgyak tantárgyi bizottságai) részletes útmutatót készítenek annak értékeléséhez. A 6. osztály végi értékelést az utasításokkal összhangban maguk az iskolák

szervezik meg, a 9. osztály végén pedig az oktatási intézet szervezi meg és bonyolítja le, szintén az utasításokkal összhangban. Az értékeléskor az értékelő tanár nem ismeri a felmérőlapot megoldó tanuló kilétét.

2.7 MIKOR ÉS HOGYAN TEKINTHETIK MEG A TANULÓK ÉS SZÜLEIK A TANULÓ KIÉRTÉKELT FELMÉRŐLAPJÁT?

A tanulóknak és szüleiknek jogukban áll az iskolában betekinteni a tanuló kiértékelte felmérőlapjába, és pedig a tanár jelenlétében az iskolai naptárban (Podrobnejša navodila o šolskem koledarju) meghatározott határidőben, az iskola pedig pontosan meghatározza, mikor ismerhetik meg a szülők gyermekeik eredményeit.

2.8 MIKOR ÉS HOGYAN ÉRTEŚÜLNEK A TANULÓK ÉS SZÜLEIK AZ ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNYRŐL?

Az általános iskola a 6. osztályos tanulókat írásban külön értesítővel értesíti az országos mérésen elért eredményről, a 9. osztályos tanulók esetében pedig a záróbizonyítványban tüntetik fel pontszámban és százalékpontban az elért eredményt, szóban pedig a kiértékelte felmérőlapok megtekintésekor értesülnek a tanulók az eredményről.

2.9 VAJON AZ ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNY EGYENLŐ-E AZ ISKOLAI OSZTÁLYZATTAL?

Általános érvényű szabály, hogy az országos mérésen elért eredmény és az iskolai osztályzat közé nem lehet egyenlőségjelet tenni. Ennek legalább két oka van. Az egyik az, hogy a mérés kizárólag az írásban mérhető tudás egy adott részét tárja fel, és nem méri a szóban vagy gyakorlatban mérhető. Így a mérésen elért eredmény és az iskolai osztályzat közt a következő tantárgyaknál akár nagyobb eltérések is jelentkezhetnek: testnevelés, képzőművészeti nevelés, zenei nevelés, technika és technológia. Kisebb eltérések keletkezhetnek a nyelveknél (beszédkézszség), fizikánál és kémianál (kísérletek). A másik ok, hogy az országos mérés a tanulók adott pillanatban tanúsított tudását méri, míg az iskolai osztályzat a tanév során végzett munka eredményességét tükrözi. Ennek ellenére célszerű összevetni az iskolai osztályzatot a mérésen elért eredménnyel, és nagyobb eltérések esetében feltárni az okokat. A tanárok szívesen segítenek ebben.

A mérésen elért teljesítmény például arról is árulkodik, hogy a tanulók a tanterv mely tartalmait sajátították el jól, és melyeket kevésbé jól, hogy birtokollják-e az alapvető ismereteket, továbbá hogyan értelmezik azokat, tudják-e azokat alkalmazni (kritikusan összevetni, elemezni, következtetni azokból, új szituációkban alkalmazni, döntéseket hozni, új, eredeti megoldásokat keresni stb.). Így azt is ellenőrizni tudjuk, hogy a tanítás és tanulás meglevő formái kellőképpen jók-e, vagy éppen szükséges lenne azokon változtatni.

2.10 MILYEN LESZ A SZÖVEGES TÁJÉKOZTATÓ A TANULÓK ORSZÁGOS MÉRÉSEN ELÉRT EREDMÉNYEIRŐL AZ ISKOLÁK ÉS A TANÁROK RÉSZÉRE?

Az iskolák a tanév végén összesített szöveges tájékoztatót is kapnak a 9. osztályos tanulónak a felmért tantárgyanknál elért eredményeiről. Ezáltal tájékozódhatnak az egyes tantárgyak, valamint a felmérőlapok egyes feladatainak országos és iskolai átlagáról.

Emellett az iskolák grafikus elemzést kapnak az országos és az iskolai eredményekről, szöveges tájékoztatót az országos mérésen elért tanulói eredményekről, továbbá kvalitatív adatokat tartalmazó specifikációs táblázatokat, amelyek tartalmazzák a feladatlap összes feladatának több szempontból való vizsgálatát.

Az országos és az iskolai eredményeket összefoglaló grafikus elemzés a tanulók teljesítményét fejezi ki pontszámban és százalékpontban, és pedig a legalacsonyabbtól a legmagasabbig. Minden teljesítménynél oszlopok ábrázolják azon tanulók számát, akik az országban és az iskolában az adott eredményt érték el. Az elemzés a teljesítményeket négy területbe tömörítve jelöli: a leggyengébb, a közepes, a jó és a legjobb teljesítmények csoportjában.

A felmérőlapot készítő tanárok és más szakemberek részletes elemzést végezve elkészítik a négy területen elért eredmények által jelölt tudás szöveges leírását. Az iskolák és a tanulók a saját eredményeik és az így leírt teljesítmény (illetve általa képviselt tudás) összehasonlításával megállapíthatják a felmérőlap által mért tudásban levő erős és gyenge pontjaikat. Az országos mérésen elért tanulói eredményekről szóló szöveges tájékoztató az országos vizsgaközpont honlapján (www.ric.si) is elérhető lesz.

Szeretnénk hangsúlyozni, hogy az országos mérésen elért eredmények adatai több okból kifolyólag sem használhatók fel az egyes iskolák összehasonlítására. Az általános iskoláról szóló törvény 64. cikkelye pedig kimondja, hogy az országos mérés eredményeit nem szabad felhasználni az iskolák rangsorolásához.

2.11 MENNYI IDEIG KELL ŐRIZNI AZ ORSZÁGOS MÉRÉS DOKUMENTÁCIÓJÁT?

Az országos mérés dokumentációját az iskola a mérés után még legalább egy évig őrzi az irattárában. Az iskola a tanuló vagy szülei írásos kérelmére a dokumentáció megsemmisítése előtt a tanulónak kiadhatja a megírt felmérőlapjait.

A harmadik nevelési-oktatási szakasz végén elért eredményekre vonatkozó adatokat a törvényben előírt más adatokkal együtt beírják a tanuló anyakönyvi lapjába, amelyet az iskola tartósan őriz.

Miért írunk OM-et?

Tanárnő: Elégedett vagy az eredménnyel?

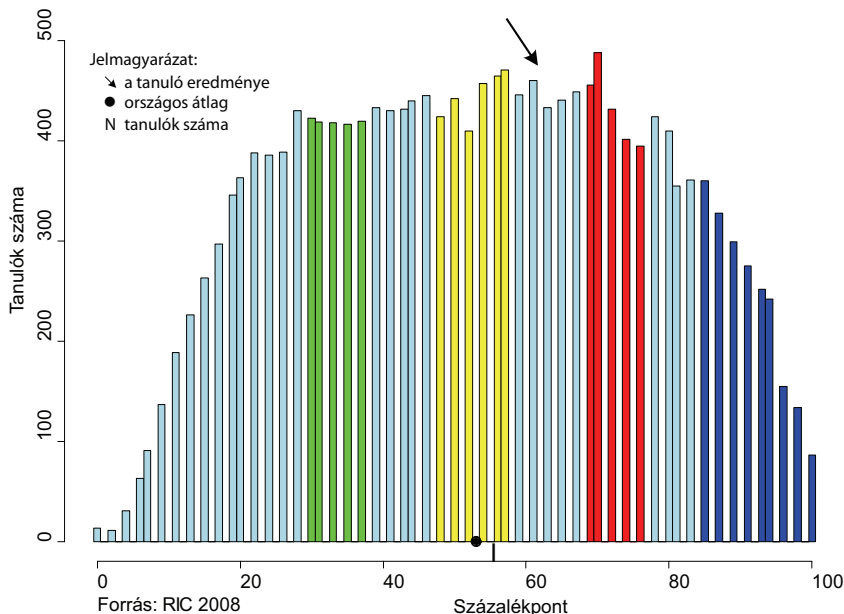
Tanuló: Nem tudom. Mit jelent, hogy 34 pontot értem el?

Tanárnő: Figyeld meg az országos eredmények grafikonját! Itt látható a matematikai mérésen részt vevő összes tanuló százalékpontjainak eloszlása.

Tanuló: És mi az a százalékpont?

Tanárnó: Ha például 54 lehetséges pontból 34 pontot értél el, azt jelenti, hogy 63 százalékpontot értél el. A százalékpontot úgy számítod ki, hogy az elért pontokat osztod a lehetséges pontszámmal, és megszorozod 100-zal. A nyíl a te eredményedet mutatja.

Az országos eredmények grafikonja: A matematikai mérésen részt vevő összes tanuló százalékpontjának eloszlása országos szinten (2008-as OM, N=18805)

Tanárnó: Azok a tanulók, akik a te teljesítményedről balra helyezkednek el, alacsonyabb százalékpontot értek el, akik jobbra, pedig magasabbat. A grafikonról leolvasható, hogy azok vannak többen, akik nálad alacsonyabb százalékpontot értek el.

Tanuló: És mit jelent ott az a kövér pont?

Tanárnó: Ez a pont az ország összes tanulójának átlagszázalékpontját jelöli. Láthatod, hogy ez körülbelül 53 százalékpont.

Tanuló: Miért vannak különböző színek a grafikonon?

Tanárnó: A grafikon oszlopai azért különböző színűek, mert a leggyengébb, közepes, jó és legjobb teljesítmények területeit jelentik. Bonyolultnak tűnik, pedig nagyon is egyszerű: a zöld oszlopok azokat a tanulókat jelölik, akik a teljesítményskála alsó negyedében helyezkednek el, a sárga oszlopok azokat a tanulókat jelen-

tik, akik a skála közepe táján helyezkednek el, a piros oszlopok a felső negyedben elhelyezkedő tanulókat jelölik, a kék oszlopok pedig a felső tizedben elhelyezkedő tanulókat jelölik. A világoskék oszlopok jelölik a többi tanulót.

Tanuló: És ez miért fontos?

Tanárnő: Ezeket a területeket azért választották ki, mert le lehet őket írni azokkal a konkrét feladatokkal, amelyeket ezen a területen a tanulók eredményesen oldottak meg.

Tanuló: A zöld területhez tartoznak tehát azok a feladatok, amelyeket majdnem minden tanuló jól oldott meg?

Tanárnő: Igen.

Tanuló: Mutatna nekem egy ilyen feladatot?

Tanárnő: Természetesen. Majdnem minden tanulónak sikerült négyzetre emelnie egy tizedes törtet.

Számítsd ki: $0,4^2 =$

Tanuló: A sárga területhez tartozó eredményt elért tanulók magasabb százalékpontot értek el, mint a zöld területet képviselők. Ez azt jelenti, hogy a sárga sáv feladatai nehezebbek a zöld sáv feladatainál?

Tanárnő: Igen, így van. Az érthetőség kedvéért nézzünk meg egy, a sárga sávhoz tartozó feladatot. A feladat a törtek osztását méri.

Számítsd ki: $\frac{5}{6} : \frac{1}{12} = \frac{5}{6} \cdot \frac{12}{1} = \frac{5 \cdot 2 \cdot \cancel{2}}{\cancel{2} \cdot 1} = \frac{10}{1} = 10$

1	1

Tanuló: Ez a feladat tényleg nem nehéz, bár a zöld sávhoz tartozó még könnyebb.

Tanárnő: A te teljesítményed a sárga terület felett helyezkedik el. A tiédhez hasonló eredményt elért tanulók számára a zöld és a sárga sávba sorolt feladatok többnyire nem tűnnek nehéznek.

Tanuló: És melyik feladatok bizonyultak nehéznek?

Tanárnő: Például a piros sáv feladatai. Nézzünk meg egy ilyent, amely egy szöveges geometriai probléma értését méri!

Az udvaron az egyenes utat kiraktuk négyzet alakú betonlapokkal, amelyek oldalhosszúsága fél méter. 15 lapra volt szükségünk. Egy sorba raktuk őket, úgy hogy a két szomszédos lap távolsága 3 cm. Az út elejétől az első lapig, és az utolsó laptól az út végéig is 3-3 cm a távolság. A lapok lerakási módja a képen látható. Hány méter a teljes út hossza?

Megoldási eljárás: $0,5\text{ m} \cdot 15 + 0,03\text{ m} \cdot 16 = 7,5\text{ m} + 0,48\text{ m} = 7,98\text{ m}$

Válasz: A teljes út hossza 7,98 méter.

4	4

Tanuló: Ez tényleg nem könnyű feladat.

Tanárnő: Igaz, bár a kék sávba tartozóak még nehezebbek.

Tanuló: Tényleg? Tudna egy kék sávba tartozó feladatot mutatni?

Tanárnő: Persze. Ez már nehezebb feladat. Egy életszerű probléma értését méri.

Jakab és édesapja tömege együtt 99 kg. Ha apa 3 kg-ot fogyna, háromszor nehezebb lenne Jakabnál. Hány kg-os Jakab, és hány kg-os az édesapja?

Megoldási eljárás: $Jakab + \text{édesapja} = 99\text{ kg}$ $\text{Édesapja} - 3\text{ kg} = 3 \cdot Jakab$
 $Jakab + 3 \cdot Jakab + 3\text{ kg} = 99\text{ kg}$ $4 \cdot Jakab = 96$

Válasz: Jakab 24 kg-os, édesapja pedig 75 kg-os.

3	3

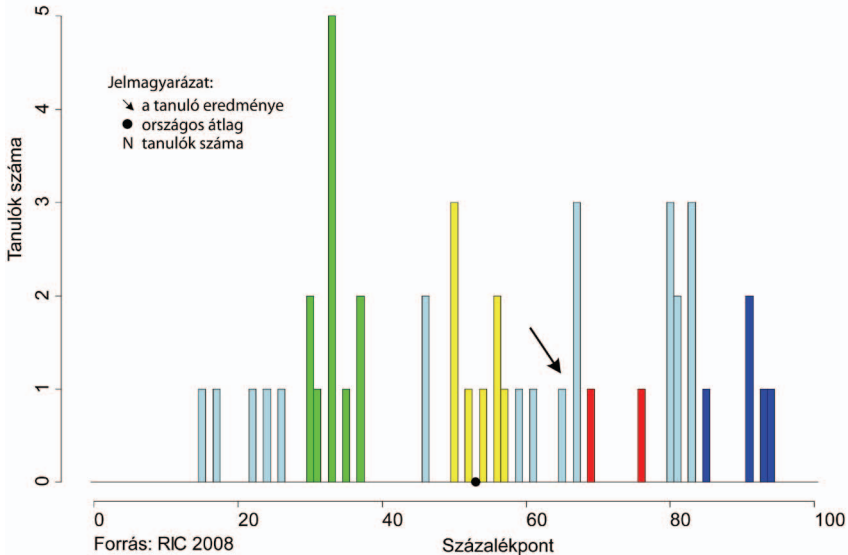
Tanuló: Most már értem az egyes területekhez tartozó feladatok közti nehézségi különbséget.

Tanárnő: Rendben. Akkor azt is érted, hogy a tiédhez hasonló eredményt elért tanulók többnyire sikeresen megoldják a sárga és a zöld sáv feladatait, és kevésbé sikeresek a piros és a kék sáv feladatainak megoldásában.

Tanuló: És mit jelent az én teljesítményem iskolánk többi tanulójához viszonyítva?

Tanár: Figyeld meg az iskolai eredmények grafikonját! A te teljesítményedtől balra elhelyezkedő tanulók nálad alacsonyabb, a tőle jobbra elhelyezkedők pedig nálad magasabb százalékpontot értek el. A grafikonról leolvashatod, hogy több az olyan tanuló, aki alacsonyabb százalékpontot ért el.

Az iskolai eredmények grafikonja: A tanulók százalékpontjának eloszlása a matematikai mérésen az iskolában (2008-as OM, N=47)

Tanuló: Hol tudom megnézni, melyik feladatokat oldottam meg sikeresen?

Tanár: Nézd meg a felmérőlapodat, és látni fogod, melyik feladatokat oldottad meg helyesen. A te esetemben 34 ilyen volt, ami egyenlő az országos mérésen elért pontszámmal. Sikeresen megoldottad a zöld sáv minden feladatát, a sárga sáv szinte valamennyi feladatát, a piros sáv feladatainak több mint a felét, valamint három feladatot a kék sávból.

Tanuló: Mit árulnak el a helyesen megoldott feladatok a matematika-tudásomról?

Tanár: Azok a feladatok, amelyeket sikerült megoldanod, olyan matematikatudásra utalnak, amely a zöld, a sárga és a piros terület teljesítményeinek leírásában olvasható A teljesítmények

leírása táblázatban. A táblázatból leolvasható, hogy ismered a rutinszerű megoldási eljárásokat, tudod alkalmazni a megfelelő megoldási stratégiákat egyszerűbb és ismert szituációkban, valamint egyes komplexebb problémáknál. A sárga terület feladatai közül csak a 9.1 feladatot nem oldottad meg, amelynél körvonalat kellett szerkeszteni a koordináta-rendszer egy adott pontján keresztül, ami viszont figyelmetlenség vagy lámpaláz következménye is lehet.

Táblázat: Az OM teljesítményeinek leírása

ZÖLD TERÜLET A tanulók rendelkeznek a számokra, algebrára, adatfeldolgozásra és geometriára vonatkozó alaptudással.
SÁRGA TERÜLET A tanulók rutinszerű eljárásokat végeznek, és alkalmazzák a megfelelő megoldási stratégiákat egyszerűbb, ismert szituációkban.
PIROS TERÜLET A tanulók alkalmazzák a megfelelő megoldási stratégiákat komplexebb problémák megoldásában.
KÉK TERÜLET A tanulók alkalmazzák a megfelelő megoldási stratégiákat komplexebb problémák megoldásában, a megoldásokat kritikusan értékelik és megindokolják.

Tanuló: Most már értem, mit is jelentenek a mérésen elért eredmények. Azt is tudom, hogy rendszeres, folyamatos tanulással jobb eredményt értem volna el.

Megjegyzés: A feladatok a 3. szakasz végi 2008-as rendes mérés matematika-felmérőlapjából vannak. A fotók a Ledina ÁI-ban készültek (OŠ Ledina) 2007. május. 25-én.

3. MELYIK TÖRVÉNYI DOKUMENTUMOK RENDELKEZNEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI ORSZÁGOS MÉRÉSRŐL?

3.1 Az országos tudásfelmérést Az általános iskoláról szóló törvény (SZK Hiv. Lapja, 81/06 sz. – hivatalosan javított szöveg, 102/07, 107/10, 87/11 sz. és 40/12 sz. – ZUJF (A közpénzek egysúlyának megteremtését biztosító törvény)) írja elő.

3.2 Részletesebben az alábbiak rendelkeznek még az országos mérésről:

- Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat (SZK Hiv. Lapja 67/05, 64/06 és 2/10 sz.);
- Az általános iskola iskolai naptáráról szóló szabályzat (SZK Hiv. Lapja 50/12 sz.);
- Az általános iskolai dokumentációról szóló szabályzat (SZK Hiv. Lapja 59/08 sz.);
- Az általános iskolai tanulók tudásának ellenőrzéséről és értékeléséről, valamint előmeneteléről szóló szabályzat (SZK Hiv. Lapja 73/08).

A folytatásban néhány cikkelyt vagy cikkelyrészt idézünk a fenti dokumentumokból.

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY (ZOsn)

Országos tudásfelmérés

A második és harmadik szakasz végén a tanulók tudását országos tudásfelmérésen mérjük fel, amellyel a tantervekben megfogalmazott követelményeket mérjük (a továbbiakban országos tudásfelmérés).

A második szakasz végén a tanulók önként vesznek részt az országos tudásfelmérésen, a harmadik szakasz végén pedig az minden tanuló számára kötelező.

A második szakasz végén az általános iskola az előírt eljárásnak megfelelően maga szervezi meg az országos mérést szlovén nyelvből vagy a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz nyelvből, matematikából és idegen nyelvből.

A harmadik szakasz végén az általános iskola az előírt eljárásnak megfelelően külső értékelőkkel együttműködve szervezi meg az országos mérést szlovén nyelvből vagy a nemzetiségileg vegyesen lakott területen magyar, illetve olasz nyelvből, matematikából és harmadik tantárgyból.

A harmadik tantárgyat a miniszter határozza meg úgy, hogy szeptemberben a 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai közül a Szlovén Köztársaság Köznevelési

Szaktanácsa előzetes jóváhagyásával kiválaszt legfeljebb négy tantárgyat, amelyekből a folyó tanévben országos mérést végeznek majd. A miniszter márciusban határozza meg, hogy az egyes általános iskolákban melyik harmadik tantárgyból mérik fel a tanulók tudását.

Azoknak a tanulóknak, akik betegség vagy más indokolt okból kifolyólag nem tudnak részt venni a harmadik szakasz végi mérésen, joguk van az utólagos országos mérésen felmérni tudásukat.

Az általános iskola írásban értesíti a szülőket a tanuló országos mérésen elért eredményéről.

Az országos tudásfelmérésen elért eredmény információ a tanulók tudásáról. Az országos tudásfelmérésen elért eredmények adatai és elemzései alapján nem szabad rangsorolni az iskolákat.

Az országos mérés kivitelezéséről a miniszter bocsát ki részletesebb rendeleteket.

A jelen cikkely harmadik bekezdése nem kötelező azon magániskolákra nézve, amelyek különleges pedagógiai elvek alapján működnek.

(Az általános iskoláról szóló törvény, 64. cikkely)

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉSRŐL SZÓLÓ SZABÁLYZAT

A szabályzat tartalma

Jelen szabályzat az általános iskolai országos mérés szervezési és tartalmi előkészítéséért és kivitelezéséért felelős szervek és szervezetek hatáskörét szabályozza.

(1. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Az országos tudásfelmérés módja és időtartama

Az országos tudásfelmérés írásban történik. A tanuló abban az iskolában vesz részt ezen, amelyet látogat. A Szlovén Köztársaság minden önként jelentkező 6. osztályos tanulója és minden 9. osztályos tanulója ugyanazon a napon és ugyanabban az órában írja a mérést.

A tanuló egy adott napon csak egy tantárgyból mérheti fel tudását az országos mérésen.

Az egyes tantárgyak országos tudásfelmérésének időtartama legkevesebb 45 és legtöbb 90 perc lehet.

A tanulmányaikat otthon folytató tanulókra ugyanazok az előírások vonatkoznak az országos tudásfelmérés módjára és időtartamára vonatkozóan, mint a többi tanulóra.

A sajátos nevelési igényű tanulók, a kórházi iskolát látogató tanulók és a sérülést szenvedett tanulók részére az országos mérés időtartamáról a kivitelezési útmutató rendelkezik.

(11. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Az országos tudásfelmérés kivitelezésének időpontjai

Az országos tudásfelmérés rendszerint májusban van.

Azok a 9. osztályos tanulók, akik betegség vagy más indokolt okból kifolyólag nem tudnak részt venni a rendes mérésen, jogosultak részt venni az utólagos országos mérésen, amely rendszerint júniusban van.

Az országos tudásfelmérés idejét, valamint a harmadik tantárgy kihirdetésének napját a miniszter minden tanévre az iskolai naptár részletes útmutatójában határozza meg.

Az iskola az iskolai naptár részletes útmutatójában meghatározott határidőig továbbítja az országos vizsgaközpontba az országos tudásfelmérésen részt vevő tanulók adatait.

(12. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Betekintés és tudakozódás

A tanulónak és szüleinek jogában áll az iskolában a tanuló kiértékelt felmérőlapjába betekintést nyerni, és pedig tanár jelenlétében, az iskolai naptár részletes útmutatójában meghatározott időben.

A tanulónak a betekintés után joga van a tudakozódásra, aminek során ellenőrzi, hogy a feladatokat az értékelési útmutatóval összhangban értékelték-e. Az eredmény esetleges módosítása az útmutatóval összhangban történik.

A második szakasz végén a tudakozódás az iskolában történik, a harmadik szakasz végén a betekintésre az iskolában kerül sor, a tudakozódást pedig az iskola igazgatója végzi el az oktatási intézet kirendeltségében.

(14. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

A tanuló tájékoztatása az elért eredményről

A tanuló eredményét pontszámban és százalékban fejezik ki.

A 6. osztályos tanulók értesítőt kapnak, amely tartalmazza az országos tudásfelmérés tantárgyainál elért eredményt. Az iskola az értesítőt a betekintés és tudakozódás határideje után kézbesíti a tanulóknak, az iskolai naptár részletes útmutatójával összhangban.

A 9. osztályos tanulókat az iskola az értékelt felmérőlapokba való betekintéskor tájékoztatja az elért eredményről, a tanuló eredményét pedig a záróbizonyítványába írják.

(15. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Fellebbezés a harmadik szakasz végi országos mérésen elért eredmény ellen

Ha a tanuló és szülei úgy vélik, hogy a tanuló országos mérésen elért eredményének megállapítása során írásbeli vagy számítási hiba következett be, a szülők a záróbizonyítvány kézhezvétele utáni három napban az igazgatóhoz megindokolt fellebbezést nyújthatnak be.

Az igazgató a fellebbezés kézhezvételétől számított három napon belül bizottságot nevez ki, amelynek legalább egy tagja nem az iskola alkalmazottja. Ha a bizottság megállapítja, hogy a tanuló eredményének meghatározása során írásbeli vagy számítási hibát követtek el, az eredmény meghatározásának eljárása megismétlődik. A bizottság döntése végleges.

(16. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Bizalmas adatok

Az országos mérés anyaga, a feladatok, a tanulók kódszámai és a tanárok beosztása bizalmas adatnak számítanak. A kihirdetésig bizalmas adatnak számít a harmadik tantárgy meghatározásához szükséges tantárgyi jegyzék, valamint az adott harmadik tantárgyat író általános iskolák jegyzéke.

Azok a személyek, akik hozzáférnek a fentebb felsorolt adatokhoz, kötelesek azokat titkosként kezelni, és kötelesek az adatvédelmi utasításokkal összhangban eljárni.

Azok a személyek, akik a jelen szabállyal és az adatvédelmi utasításokkal ellentétesen járnak el, anyagi és büntetőjogi felelősségre vonhatók.

(18. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

Az eredmények adatai és elemzései

Az országos tudásfelmérésen elért eredmények adatai és elemzései alapján nem szabad rangsorolni az iskolákat.

(18. a cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

A dokumentáció őrzésének módja és ideje

Az országos tudásfelmérésre vonatkozó dokumentációt azon iskola irattárában őrzik, ahol a tanuló az országos mérésen részt vett.

Az iskola a tanuló országos tudásfelmérésére vonatkozó dokumentációját a mérés után még legalább egy évig őrzi.

Az iskola a tanuló vagy szülei írásbeli kérelmezésére az előző bekezdésben említett dokumentáció megsemmisítése előtt a tanulónak átnyújthatja annak megoldott felmérőlapjait.

(21. cikkely, Az általános iskolai országos tudásfelmérésről szóló szabályzat)

4. A 2012/2013-AS TANÉVI ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS (ÖSSZEFOGLALÓ)

- az országos tudásfelmérésen az ÁI 6. osztályos tanulói önként vesznek részt,
- a második szakasz végi országos tudásfelmérésre való jelentkezés azt jelenti, hogy a tanuló mindhárom tantárgyból jelentkezik az országos felmérésre,
- az ÁI 9. osztályos tanulói kötelezően részt vesznek az országos tudásfelmérésen (kivéve az alacsonyabb képzési követelményszintű alkalmazott képzési programban tanulókat, akik Az általános iskoláról szóló törvény 67. cikkelyével összhangban önként vehetnek részt a tudásfelmérésen),
- a tanulók a rendes mérésen mérik fel tudásukat, az utólagos mérésre csak azok a 9. osztályos tanulók jogosultak, akik betegség vagy más indokolt okból kifolyólag nem tudtak részt venni a rendes mérésen,
- az utólagos mérésre való jelentkezés indokoltságáról az iskola igazgatója dönt a megfelelő véleményezések és bizonylatok ismeretében,
- a tanulók abban az iskolában vesznek részt a mérésen, amelyet látogatnak,
- a mérés írásbeli, és tantárgyanként 60 perc időtartamú,
- a mérés minden iskolában 8.30-kor kezdődik, és 9.30-kor fejeződik be,
- az iskolának lehetővé kell tennie, hogy a tanulók és szüleik betekintést nyerjenek az értékelt felmérőlapokba, az oktatási miniszter részéről kiadott iskolai naptár részletes útmutatójával és az országos tudásfelmérésnek az országos vizsgaközpont által kiadott naptárával összhangban,
- a 6. osztályos tanulók pontszámban és százalékpontban kifejezett eredményét az Értesítő a második nevelési-oktatási szakasz végi országos tudásfelmérésen elért eredményről dokumentumba írják,
- a 9. osztályos tanulók pontszámban és százalékpontban kifejezett eredményét a tanulók záróbizonyítványába írják, amelyet az iskola befejezésekor kapnak a tanulók,
- az oktatási és sportminiszter 2008. július 1-ji határozatával összhangban, amely a középiskolába való beiratkozás korlátozása esetében a jelöltek kiválasztásának kritériumairól szól, a jelöltek és szüleik előzetes beleegyezése alapján az országos mérésen elért eredmény is kritériumnak számíthat, ha a kiválasztási eljárásban az alsó határon több jelölt esetében azonos a 7., 8. és 9. osztály kötelező tantárgyai év végi osztályzatainak összege.

5. A 2012/2013-AS TANÉV ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉSÉNEK NAPTÁRA – FONTOS DÁTUMOK

Rendes mérés

		6. osztály	9. osztály
2012. szeptember 3.	Megjelenik az oktatási, tudományos, kulturális és sportminiszter határozata arra vonatkozóan, hogy az országos mérésen harmadik tantárgyként melyik négy tantárgy kerül kiválasztásra.		√
2013. március 1.	Megjelenik a miniszter határozata arra vonatkozóan, mely iskolákban mely adott harmadik tantárgyból lesz országos mérés.		√
2013. május 7.	Országos tudásfelmérés matematikából.	√	√
2013. május 9.	Országos tudásfelmérés szlovén vagy magyar, illetve olasz nyelvből.	√	√
2013. május 14.	Országos tudásfelmérés a harmadik tantárgyból.		√
2013. május 14.	Országos tudásfelmérés angol vagy német nyelvből.	√	
2013. május 30.	Az iskola tájékoztatja a tanulókat az eredményekről, valamint nekik és szüleiknek lehetővé teszi az értékeltelemérőlapokba való betekintést. A tanulók szüleikkel együtt döntenek a feladatok értékelésének szakemberi bírálatáról (tudakozódás).	√	√
2013. május 31.	Tudakozódás az iskolában. A tanár végzi el.	√	

2013. május 31.	Tudakozódás. Az igazgató vagy az országos mérésben helyetteseként megbízott személy végzi el. Erre külön képesített szakember ellenőrzi, az értékelési útmutatóval összhangban értékelték-e a feladatokat.		√
2013. június 4.	Az országos tudásfelmérésen elért eredményről szóló értesítők kiosztása.	√	
2013. június 14.	Az országos mérésen elért eredményeket is tartalmazó záróbizonyítványok kiosztása a tanulóknak.		√

Utólagos mérés

			9. osztály
2013. május 30.	Országos tudásfelmérés matematikából.		√
2013. május 31.	Országos tudásfelmérés szlovén vagy magyar, illetve olasz nyelvből.		√
2013. június 3.	Országos tudásfelmérés a harmadik tantárgyból.		√
2013. június 11.	Az iskola tájékoztatja a tanulókat az eredményekről, valamint nekik és szüleiknek lehetővé teszi az értékelt felmérőlapokba való betekintést. A tanulók szüleikkel együtt döntenek a feladatok értékelésének szakszerű bírálatáról (tudakozódás).		√
2013. június 12.	Tudakozódás. Az igazgató vagy az országos mérésben helyetteseként megbízott személy végzi el. Erre külön képesített szakember ellenőrzi, az értékelési útmutatóval összhangban értékelték-e a feladatokat.		√
2013. június 14.	Az országos mérésen elért eredményeket is tartalmazó záróbizonyítványok kiosztása a tanulóknak.		√

6. FORRÁSOK:

1. Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (december 2005), pripravila Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja.
2. Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07, 107/10, 87/11 sz. és 40/12 sz. – ZUJF (A közpénzek egyensúlyának megteremtését biztosító törvény)).
3. Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 67/05, 64/06 in 2/10).
4. Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 50/12).
5. Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 59/08).
6. Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 73/08).
7. Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2012/2013.